YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
26 päivänä marraskuuta 1975 *

Asiassa 73/74,

Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique, Bryssel

SC Usines Peters-Lacroix SA, Bryssel

Les Papeteries de Genval SA, Genval,

Établissements Vanderborght Frères SA, Bryssel,

Papiers peints Brepols SA, Turnhout,

avustajanaan Cour d'appel de Bruxellesin asianajaja Marcel Grégoire ja viimeksi mainitun kantajan osalta Cour d'appel de Gandin asianajaja Guy Schrans, prosessiosoite Luxemburgissa c/o asianajaja Tony Biever, 83 boulevard Grande-Duchesse-Charlotte,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään komission oikeudelliset neuvonantajat Jean-Pierre Dubois ja Dieter Oldekop, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellinen neuvonantaja Mario Cervino, Bâtiment CFL, place de la Gare,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja

Jean-Marie Pex, edustajanaan Cour d'appel de Bruxellesin asianajaja Louis Van Brunnen, prosessiosoite Luxemburgissa *avocat avoué* Paul Beghinin toimisto, 9 avenue de la Gare,

väliintulijana,

jossa kantajat vaativat yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamismenettelystä 23 päivänä heinäkuuta 1974 tehdyn komission päätöksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaoston puheenjohtaja H. Kutscher sekä tuomarit A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keeffe,

julkisasiamies: A. Trabucchi,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Groupement des papiers peints de Belgique ja sen jäsenet ovat yhteisöjen tuomioistuimeen 30.9.1974 jättämällään kanteella vaatineet yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan 23.7.1974 tehdyn päätöksen (EYVL 1974, L 237, s. 3). Kyseisessä päätöksessä komissio on todennut edellä mainitun ryhmittymän tiettyjen sopimusten ja päätösten olevan ristiriidassa ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa, hylännyt poikkeuslupaa koskevan pyynnön, määrännyt ryhmittymän jäsenet lopettamaan välittömästi todetut rikkomiset ja määrännyt ryhmittymän jäsenille sakot niiden yhteisestä päätöksestä keskeyttää toimitukset Pexille.

Kanteen kohde

2 Suullisessa käsittelyssä ryhmittymän jäsenet ovat ilmoittaneet, etteivät ne riitauta "komission päätöstä päätöksentekopäivästä alkaen siltä osin kuin siinä kielletään sopimukset, joissa velvoitetaan noudattamaan annettuja hintoja ja asettamaan ne esille, sekä sopimukset, joissa kielletään asettamasta esille sovittuja hintoja tai suositushintoja alhaisempia hintoja tai alennushintoja".

3 Ryhmittymä on tarkentanut riitauttavansa edelleen päätöksen laillisuuden taannehtivan vaikutuksen osalta. Se ei kuitenkaan vaadi päätöksen täydellistä kumoamista, vaan se pyrkii osoittamaan, että toimitusten keskeyttäminen Pexille ei kuulu 85 artiklan 1 kohdan kiellon soveltamisalaan, joten komission päätös, jossa määrätään sakot toimituksen keskeyttämisestä, olisi kumottava.

4 Toissijaisesti ryhmittymän jäsenet väittävät, että sakot ovat olleet kohtuuttomia, joten yhteisöjen tuomioistuimen, jolla on täysi harkintavalta asiassa, olisi alennettava niitä.

5 Kantajat ovat esittäneet perustamissopimuksen määräysten rikkomista ja perustelujen puuttumista koskevia väitteitä.

Pääasia

Vaikuttaminen kilpailuun yhteismarkkinoilla

6 Kantajat väittävät, että päätöksen II kohdan c alakohdan kolmannessa alakohdassa on virheellisesti todettu kantajien määränneen tapettikauppiaille jälleenmyyntihinnat.

7 Kantajat eivät kuitenkaan kiistä sitä, että jos vähittäiskauppiaat ovat hankkineet tavaran suoraan ryhmittymältä tai tukkukaupasta, niiden on asetettava näytteille ryhmittymän jäsenten yhteisesti sopima myyntihintojen asteikko, eivätkä ne saa ilmoittaa julkisesti näitä hintoja koskevista alennuksista.

8 Kantajat katsovat, että kielto koskee ainoastaan alennusten ilmoittamista mutta että vähittäismyyjillä on vapaus antaa erityistapauksissa, jopa säännöllisesti, alennuksia, elleivät ne ilmoita niistä julkisesti.

9 Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa todetaan nimenomaisesti yhteismarkkinoille soveltumattomiksi yritysten väliset yhteisjärjestelyt, joissa "suoraan tai välillisesti vahvistetaan - - myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja".

10 Jos määrähintajärjestelmä on selvästi ristiriidassa tämän määräyksen kanssa, yhtä lailla ristiriidassa on sellainen myyntihintojen asteikkoa koskeva järjestelmä, jossa kielletään ilmoittamasta näiden hintojen alennuksista.

11 Tämän vuoksi ei ole tarpeen tietää, onko päätöksessä virheellisesti todettu ryhmittymän jäsenten toteuttaneen jälleenmyyntihintoja koskevan järjestelmän.

12 Ei myöskään ole kiistetty sitä, että ryhmittymän, johon kuuluu neljä Belgian viidestä tapetinvalmistajasta, jäsenten välisessä sopimuksessa on suljettu pois hintakilpailu Belgiassa sellaisten tapettien osalta, joita ne myyvät yhteisömerkillä "Decorgroup".

13 Hintojen suoran tai välillisen vahvistamisen lisäksi riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuun yritysten väliseen yhteisjärjestelyyn kuuluu rajoittavia lausekkeita, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen II kohdan A alakohdan toisen alakohdan a–u alakohdassa lueteltuja muita kauppaehtoja.

14 Vaikka tiettyjä *règlement d'ordre intérieur*in lausekkeita ei enää ole sovellettu riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, on kiistatonta, että sopimuksen olennainen, ryhmittymän tapettien myyntiä ja markkinointia koskeva osa on ollut edelleen voimassa siihen asti, kunnes se kiellettiin päätöksessä.

15 Kantajat väittävät, että kukin valmistaja, jonka puoleen Pex on kääntynyt, on tehnyt erikseen päätöksen olla toimittamatta tavaraa Pexille, koska Pex ei ollut noudattanut sopimuksiaan.

16 Ryhmittymälle varattu valta päättää toimitusten keskeyttämisestä ostajalle, joka ei noudata yleisiä myyntiehtoja, on esitetty nimenomaisesti ryhmittymän jäsenten asiakkailleen osoittamissa kiertokirjeissä.

17 Ryhmittymän kaikille asiakkailleen lähettämässä, 29.10.1971 päivätyssä kiertokirjeessä todetaan seuraavaa:

> "Tässä tilanteessa meistä tuntuu välttämättömältä kiinnittää huomiotanne 'yleisiin myyntiehtoihin', erityisesti kolmen seuraavan

kappaleen huolelliseen noudattamiseen:

Jo tilausta tehdessään asiakas sitoutuu noudattamaan kaikkia yleisistä myyntiehdoista johtuvia velvoitteita ja hyväksyy mahdollisista rikkomuksista johtuvat seuraamukset – – ".

18 Kiertokirjeen edellä esitetystä sanamuodosta ja julkistamispäivämäärästä käy selvästi ilmi, että sen tarkoituksena on ollut vahvistaa vähittäismyyjille, että ryhmittymä valvoisi yleisten myyntiehtojen soveltamista ja että alennuksella myyvää kilpailijaa vastaan toteutettaisiin asianmukaisia toimenpiteitä. Tämä on entistäkin selvempää, kun asiakkaille tähdennetyt ehdot ovat olleet nimenomaan ne, joita Pex oli rikkonut.

19 Näin ollen on todettava, että komissiolla on ollut käytettävissään riittävästi todisteita siitä, että ryhmittymän jäsenet ovat tehneet yhteisen päätöksen keskeyttää toimitukset Pexille.

20 Se, että Pex ei ole yrittänyt tehdä tilausta yhdeltä ryhmittymän jäseneltä ja että toinen ryhmittymän jäsen on edelleen toimittanut Pexille tavaraa jonkin aikaa, ei kumoa komission toteamusta siitä, että oli tehty yhteinen päätös olla toimittamatta tavaraa Pexille.

21 Ryhmittymän toteuttamalle markkinoiden sääntelylle on ollut ominaista hinta- ja alennuspolitiikka ja siihen on kuulunut yleisten myyntiehtojen noudattamisen varmistavia seuraamuksia. Näin ollen ryhmittymän toiminnan tarkoituksena on ollut rajoittaa tai vääristää kilpailua Belgiassa ja näin ollen yhteismarkkinoilla, tai siitä on seurannut, että kilpailu on rajoittunut tai vääristynyt Belgiassa ja näin ollen yhteismarkkinoilla.

Vaikuttaminen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

22 Kantajat väittävät, että ryhmittymän sopimukset ja päätökset eivät ensinnäkään ole olleet omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

23 Toiseksi ne väittävät, vaikka sopimukset ja päätökset olisivat tosiasiallisesti olleet omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, riidanalaisessa päätöksessä ei ole tarkennettu, millainen tämä vaikutus voisi olla.

24 Kolmanneksi ryhmittymän jäsenet ovat katsoneet ehdottoman vilpittömässä mielessä, etteivät sopimukset ja päätökset vaikuttaneet jäsenvaltioiden

väliseen kauppaan, joten sakot päätöksestä, jolla ainoastaan vahvistettiin sopimukset, eivät ole perusteltuja.

25 Se, että riidanalaisen järjestelyn kaltainen yritysten välinen hintajärjestely, jonka kohteena on ainoastaan tuotteiden myynti yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa, ei riitä sulkemaan pois mahdollista vaikuttamista jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

26 Yritysten välinen yhteisjärjestely, joka ulottuu jäsenvaltion koko alueelle, voi jo sellaisenaan vahvistaa markkinoiden kansallista jakamista ja siten estää perustamissopimuksessa tavoiteltua taloudellista vuorovaikutusta sekä varmistaa kansallisen tuotannon suojelemisen.

27 Tältä osin on tutkittava keinoja, joita yritysten välisen yhteisjärjestelyn osapuolilla on käytettävissään asiakkaiden uskollisuuden varmistamiseksi, mainitun järjestelyn suhteellista merkitystä kyseisillä markkinoilla ja sitä taloudellista yhteyttä, johon järjestely kuuluu.

28 Ryhmittymän päätöksestä myöntää asteikon mukaan yhteistyöpalkkioita, joiden suuruus määräytyy jäseniltä vuoden aikana tehtyjen ostosten kokonaissumman perusteella, voisi seurata tilausten keskittyminen ryhmittymän jäsenille siten, että asiakas, joka on jo tehnyt osan tilauksistaan ryhmittymän jäsenille, olisi halukas keskittämään ostoksensa samoille jäsenille saadakseen mahdollisimman korkean palkkion.

29 Päätöksessä ei selitetä, miten 10 prosenttia Belgian tuonnista, joka edustaa 5 prosenttia Belgian kokonaismarkkinoista ja jonka ryhmittymä myy omaan hintaansa ja omin ehdoin ilman yksinoikeussuhdetta ryhmittymän jäsenten ja ulkomaisten valmistajien välillä, voisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

30 Komission on perustamissopimuksen 190 artiklan nojalla perusteltava päätöksensä ja mainittava ne tosiseikat, jotka muodostavat toimenpiteen laillisen perustan sekä päätöksen harkinnan perusteet.

31 Jos päätös on samansuuntainen vakiintuneen päätöskäytännön kanssa, se voidaan perustella suppeasti, muun muassa viittaamalla kyseiseen käytäntöön. Jos päätös on huomattavasti pidemmälle menevä kuin sitä edeltävät päätökset, komission on perusteltava päätös yksityiskohtaisemmin.

32 Päätöksessä ei esitetä selkeästi, millä perusteilla komissio on todennut päätöksessä todetun yritysten välisen yhteisjärjestelyn alueellisen suojan ja kansallisten markkinoiden eristäytymisen. Pelkkä viittaus aikaisempaan tapaukseen ei riitä selventämään perusteita.

33 Vaikka riidanalaisen yritysten välisen yhteisjärjestelyn kaltainen hintajärjestely voisi tosiasiallisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on kuitenkin selvää, että vastaajan olisi pitänyt esittää perustelunsa yksityiskohtaisemmin tehdessään aiempia päätöksiä huomattavasti pidemmälle menevän päätöksen.

34 Tältä osin pelkät toteamukset riidanalaisen päätöksen kohdassa E, jonka otsikkona on "Vaikuttaminen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan", eivät täytä komissiolle ETY:n perustamissopimuksen 190 artiklan nojalla kuuluvaa velvollisuutta perustella päätökset.

35 Näin ollen komission päätöksen 74/431/ETY 4 artikla on kumottava kantajan vaatimuksen mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

37 Tässä tapauksessa vastaaja on hävinnyt asian.

38 Vastaaja on näin ollen kantajan vaatimusten mukaisesti velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Komission päätöksen 74/431/ETY 4 artikla kumotaan.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Lecourt Kutscher Donner

Pescatore Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Julistettiin Luxemburgissa 26 päivänä marraskuuta 1975.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti